

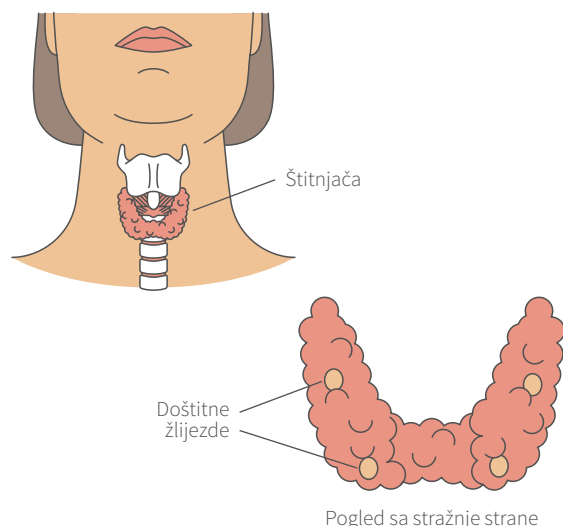
Vodič za bolesnike s hipoparatiroidizmom (hipoPT)

Hrvatsko društvo
za endokrinologiju i dijabetologiju
Hrvatskog liječničkog zbora

www.hded.com.hr

Napravljeno prema preporukama **European Society of Endocrinology** i **The Endocrine Society**
Originalni dokument dostupan na: www.ese-hormones.org/education/docs/HypoparathyroidismPatientLeaflet.pdf
i www.hormone.org/questions-and-answers/2013/hypoparathyroidism

Vaše doštitne ili paratiroidne žlijezde četiri su male žlijezde, poput zrna riže, koje su u bliskom kontaktu sa štitnjačom zbog čega se i zovu doštitne žlijezde. Luče paratiroidni hormon (PTH), koji regulira razinu kalcija u krvi. Kalcij je mineral važan za funkciju živaca, mišića, kostiju i niza staničnih funkcija.

Što je hipoPT?

To je rijetko stanje u kojem vaše doštitne žlijezde ne mogu stvarati dovoljno paratiroidnog hormona što ima za posljedicu niske razine kalcija u krvi.

Što uzrokuje hipoPT?

Vaše doštitne žlijezde mogu biti oštećene ili uklonjene tijekom operacija na vratu, najčešće operacije štitnjače. Osobama kod kojih je hiperkalcemija uzrokovana prekomjernim stvaranjem PTH mora se odstraniti povećana, uglavnom jedna doštitna žlijezda. Ali ako je operacija opsežnija ili se mora odstraniti više doštitnih žlijezda može se razviti hipoPT.

Doštitne žlijezde se mogu oštetiti zračenjem ili vlastitim antitijelima kada govorimo o autoimunom hipoPT. HipoPT može biti nasljedan (kongenitalni), a ponekad uzrok ostane nepoznat (idiopatski).

Koji su simptomi hipoPT?

Simptomi su posljedica niske razine kalcija u krvi (hipokalcemije)

- Trnci i ukočenost oko usana, u rukama i nogama
- Tetanija: trzanje i ukočenost mišića koji mogu napredovati do osjećaja unutarnjeg drhtanja i grčeva mišića
- Umor i slabost
- Zbunjenost i dezorijentiranost

Morate biti upoznati sa simptomima hipokalcemije:

- Ako ste prethodno imali operaciju štitnjače (zbog hipertireoze, strume karcinoma) ili doštitnih žlijezda
- Ako je vama ili nekome u vašoj obitelji dijagnosticirana niska razina kalcija u krvi

Dugoročno hipoPT može dovesti do:

- Depresije
- Slabljenja pamćenja i koncentracije
- Bubrežnih i srčanih problema
- Problema sa zubima i očima (preuranjena mrena), suha koža i kosa
- Stvaranja depozita u mozgu (tremor, usporenost pokreta, problemi ravnoteže i epi napade)

Kako se postavlja dijagnoza hipoPT?

Liječnik postavlja dijagnozu hipoPT na temelju nalaza niske razine kalcija i niske razine PTH u krvi. Vaš liječnik dodatno može odrediti razinu fosfora, magnezija, vitamina D i 24 satnu mokraću.

Liječenje hipoPT

Koji su ciljevi liječenja?

HipoPT se liječi pripravcima kalcija i vitamina D. Cilj je održavanje razine kalcija nisko normalnim ili čak nešto ispod normalnih razina, dovoljno da nemate simptome, a ne da Vam vrijednost kalcija u krvi bude normalna. Razlog je izbjegavanje porasta kalcija u mokraći i mogućih bubrenih komplikacija, jer kada nemate PTH oslabljena je reapsorpcija kalcija iz mokraće pa tada i uz normalne razine kalcija u krvi možete imati visoku razinu kalcija u mokraći.

Kako se liječi hipoPT?

Nadomjesno liječenje hipoPT je uglavnom doživotno. Međutim, hipoPT nakon kirurškog zahvata može biti i prolazan. Propisati će Vam se aktivni oblik vitamina D - kalcitriol (Rocaltrol®) koji povećava razinu kalcija u krvi povećavajući apsorpciju kalcija iz crijeva kojeg unosite u obliku suplementa ili još bolje hrane bogate kalcijem (mlijeko, jogurt, sir). Doze i učestalost uzimanja lijekova ovisit će o razini kalcija i vašim simptomima. Suplemente kalcija uzimajte uz obrok.

Što sve može utjecati na razinu kalcija?

Obavijestite svog liječnika ako vam se propišu: kortikosteroidi, diuretici ili lijekovi za želučane smetnje.

Razinu kalcija može poremetiti alkohol, dijeta, menopauza (estrogeni djeluju na razinu kalcija) dehidracija, stres, intenzivno vježbanje, infekcija ili anestezija.

Ako uzimate nadomjesno liječenje za štitnjaču (levotiroksin) neka postoji razmak od najmanje 2-4 sata između uzimanja kalcija i levotiroksina.

Koliko često se kontroliraju laboratorijski nalazi?

Kod većine bolesnika s kroničnim hipoPT dovoljne su kontrole svakih 3-6 mjeseci uz praćenje simptoma hipokalcemije ili hiperkalcemije. Npr. ako ste uzimali previše kalcija ili vitamina D može doći do porasta razine kalcija u krvi. Stoga, ako imate neke od navedenih simptoma hipokalcemije ili hiperkalcemije, ili se osjećate neuobičajeno provjerite razinu kalcija i prije planirane kontrole.

Simptomi hiperkalcemije su:

- suha usta, žeđ, učestalije mokrenje
- glavobolja, umor
- gubitak apetita,
- bol u trbuhu, opstipacija

(nijedan simptom nije specifičan i može se javiti i u drugim stanjima nevezano uz razinu kalcija)

Kada tek započinjete liječenje ili vam se mijenja doza lijeka potrebne su češće kontrole (1-2 tjedno).

Trudnoća i dojenje

Ako planirate trudnoću ili dojite VAŽNO je da pažljivo pratite razinu kalcija u krvi. Preporuka je da se razina kalcija određuje svaka 2-3 tjedna ovisno o vašim simptomima ili promjenama terapije.